

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. II. De Institutione hujus Sacramenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

le per species eucharisticas: Contra vero, intentio Ministri licet posset etiam reddi sensibilis per signa externa; at quia non liquido coarctat, quod sit collativa gratiæ, & Sacramentum constituat, ideo putant nonnulli, quod sit merum requisitum.

VI. Oppones tertio: Satisfactio consequitur absolutionem; ergo non potest esse pars materialis hujus Sacramenti. Materia enim præcedit, non sequitur formam.

Respondeo, Satisfactionem pertinere ad hoc Sacramentum, tamquam partem materialem integram, non essentialem; potest autem pars materialis integralis consequi formam, & totum constitutum ex partibus essentialibus, ut dentes consequuntur ad hominis constitutionem; Quare sicut potest dari homo constitutus per corpus, & animam, quæ sunt partes essentialis, etiamsi careat dentibus, aut aliquo brachio, quod est pars integralis; ita potest dari Sacramentum penitentiae essentialiter constitutum per contritionem, confessionem, & absolutionem, antequam ponatur satisfactio.

Dubium hic est, Utrum satisfactio participet rationem Sacramenti per hoc, quod sit signum practicum gratiæ, an vero per hoc, quod sit signum practicum duntaxat remissionis penæ? cum enim Sacramentum penitentiae sit remissivum culpæ simul, & penæ, videtur satis esse, ut satisfactio dicatur participare rationem hujus Sacramenti, & esse pars integralis illius, si solum significet, & causet remissionem penæ.

Respondeo, Satisfactionem probabiliter ex opere operato conferre etiam gratiam, & non duntaxat remissionem penæ, ut docet D. Thom. quæst. 90. art. 2. ad 2., ubi sic habet: *Dicendum, quod satisfactio confert gratiam, prout est in proposito, & auget*

eam, prout est in executione. Quare ex D. Thoma propositum ponendi satisfactionem, quod præcedit absolutionem Sacerdotis, confert gratiam, una cum contritione, (in qua illud includitur) confessione, & absolutione; & deinde, quando ponitur satisfactio, habetur ex opere operato novum incrementum gratiæ habitualis. Dicitur autem in contritione includi propositum exequendi penitentiam a Confessario impositam; quia contritio, præter dolorem de peccato, includit propositum non peccandi de cætero, atque adeo exequendi, quod circa culpam omitti non potest, ut est penitentia injuncta. Sed hac de re fusius agemus quæst. 6. cum de Satisfactione Sacramentali.

ARTICULUS II.

De Institutione hujus Sacramenti.

- I. *Instituit Christus Dominus hoc Sacramentum pro solis Fidelibus.*
- II. *Quandonam illud instituerit?*
- III. *Num. potestas in Corpus Christi verum includat potestatem in Corpus Christi mysticum, ita ut habens potestatem consecrandi habeat etiam potestatem absolvendi?*
- IV. *Institutum fuit hoc Sacramentum ad modum iudicii; & quare?*
- V. *Licet Sacerdos mutus non possit absolvere, penitens tamen mutus, ac surdus absolvi potest.*
- VI. *In quo sensu dicatur Confessarius posse peccatorem ligare, & peccata retinere?*
- VII. *In quo differat a Sacramento Penitentiae Baptismus?*

I. **Q**Uæritur primo, An Sacramentum penitentiae sit a Christo Domino institutum?

Respondeo affirmative: & definitur a Trident. sess. 14. contra quamplures hæ-

hæreticos. Colligitur autem institutio hujus Sacramenti ex illis verbis Joan. 20. *Inflavit, & dixit eis, Accipite Spiritum Sanctum; quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Ex quibus verbis dno habentur, quæ pertinent ad hujus Sacramenti constitutionem. Primum est promissio infallibilis gratiæ justificantis, quia peccata remittuntur in præsentî ordine. Secundum est signum sensibile, & ritus externus a Christo Domino institutus, cui annectitur gratiæ productio; Cum enim Christus Dominus dederit potestatem hominibus remittendi peccata, debuit instituere, ut id fieret humano modo, hoc est signo aliquo sensibili, tum ex parte ejus, qui remittit, quod habetur per absolutionem, tum ex parte ejus, cui remittuntur, quod habetur per dolorosam confessionem; Sic enim remissio fit convenienti modo, & confertur tantum ei, qui cognoscitur esse dispositus. Quamvis enim possit Minister Sacramenti decipi, si pœnitens vere non sit animo dispositus, prout ore profiteretur; at quia Sacramentum hoc administrandum est inter homines, debuit satis esse prudens judicium, quod pœnitens sit dispositus, ut possit ei Sacramentum conferri.

Congruentia talis institutionis ex eo habetur; quia cum homines facile post Baptismum in peccata labantur, congruum fuit instituere Sacramentum, per quod ea expiarentur. Quod advertit Trident. sess. laud. dicens: *Si regenerati baptisinate gratiam, & justitiam perpetuo conservassent, non fuisset opus, aliud Sacramentum institui; sed quia Deus cognovit signum nostrum, ideo illis vita remedium contulit, qui sese postea in peccati servitutem tradidissent.*

Dices: Verba illa Joan. 20. *Quorum remisistis peccata, &c.* sunt ver-

ba universalialia; quippe etiam ad Infideles extenduntur, respectu quorum non est institutum Sacramentum pœnitentiæ: ergo ex iis verbis colligi non potest, quod sit institutum Sacramentum pœnitentiæ respectu fidelium.

Respondeo, verba illa tum a Trident. loc. laudato, tum a Patribus intelligi communiter de remissione peccatorum post Baptismum; Et quidem jure merito; nam illis verbis significatur potestas judicialis, quæ sit potestas non solum remittendi, sed etiam retinendi peccata; unde debet præcedere eorum confessio, & quidem dolorosa, ut possit rationabiliter, imposita pœna, conferri absolutio; Hæc autem potestas non potest exerceri, nisi relate ad peccata post Baptismum, quandoquidem ante Baptismum non subjacent homines huic judicio Sacramentali, dicente Apostolo 1. ad Corinth. 1. *Quid ad me de iis, qui sunt foris, judicare?* ergo ex iis verbis bene colligitur institutio hujus Sacramenti secundum singulas suas partes. Quod si verba illa intelligantur universalialia de potestate remittendi peccata tam Fidelibus, quam Infidelibus, ut videntur aliqui Sancti Patres explicare, dicendum esset, ibi Christum Dominum utrisque remissionem peccatorum promississe, non tamen eodem modo conferendam, sed Infidelibus per Baptismum, Fidelibus vero per Sacramentum pœnitentiæ.

II. Quæritur secundo, quandonam Christus Dominus Sacramentum pœnitentiæ instituerit?

Armacanus putat, Christum Dominum illud instituisse Math. 10., & Luc. 7., quando Apostolos misit ad prædicandum; quia tunc contulit illis apostolicam dignitatem, ad quam spectat potestas hæc judicialis. Alii putarunt in nocte cœnæ fuisse institutum, quan-

quando enim data est Apostolis potestas supra corpus verum Christi Domini, data videtur pariter esse potestas supra corpus mysticum, videlicet supra Ecclesiam, cum videantur istae duae potestates invicem connexae.

Sed Trident. sess. 14. hæc habet: *Dominus Sacramentum poenitentiae tunc precipue instituit, cum a mortuis excitatus insufflavisset in discipulos suos dicens: Accipite Spiritum Sanctum; quorum remiseritis peccata, &c.* Ubi notandum ly *precipue*; quia quamvis in nocte cenae dando potestatem Apostolis supra corpus suum verum, dederit pariter aliquo modo potestatem supra corpus suum mysticum, atque adeo initialiter, & aliquo modo instituerit Sacramentum poenitentiae; at ritum omnem talis Sacramenti vere post Resurrectionem instituit; Quando enim Deus dedit potestatem remittendi, & retinendi peccata, tunc pariter instituit modum, quo remitti debeant, scilicet audiendo confessionem dolorosam, imponendo poenam debitam, & per sententiam declaratoriam absolvendo, ut sic humano, & convenienti modo remitterentur.

III. Voluit quidem Christus Dominus, ut cui confertur potestas in corpus suum verum, conferatur pariter potestas in corpus mysticum, atque adeo ut quilibet Sacerdos possit absolvere; At istae duae potestates sunt inter se separabiles, nec se includentes; etenim si Episcopus postquam Sacerdotes ordinavit, moriatur, antequam conferat illis potestatem absolvendi, in hoc casu tales Sacerdotes absolvendi potestatem probabiliter non haberent, nisi alius Episcopus demortui defectum suppleret, ut notat Suar., & alii communiter contra Valent., & alios relatos a Dian. part. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 187. Quia tamen sententia laudata Valentiae, & aliorum, ut notat idem Dian., suam

habet probabilitatem, idcirco si contingeret casus, quod Episcopus post collatam potestatem consecrandi statim in discrimine vitae poneretur, & absolutionem peteret, si alius Sacerdos deesset, posset, ac deberet absolutio conferri sub conditione a nuper ordinatis, qui probabiliter haberent potestatem supra corpus mysticum Christi, atque adeo potestatem absolvendi, posito quod habuerint potestatem supra corpus Christi reale, seu potestatem consecrandi.

IV. Ex dictis deducitur primo, Sacramentum poenitentiae institutum esse per modum iudicii, & tribunalis, ut idem Trident. observat; sicut enim in iudicio forensi ante sententiam procedere debet accusatio, ita in foro Sacramentali poenitens, qui est Reus, est suimet accusator, & testis; Sacerdos vero, qui est iudex, audita accusatione, & probatione, sententiam profert absolutionis, imponendo poenam. Congruum autem fuit in Republica dari hoc tribunal; primo, ne facilitate veniae facilius in peccata fideles labantur, si absque rigore iusti iudicii peccata remitterentur, eo modo, quo remittuntur in Baptismo; nam, ut advertit Riccard., quicquid ab infideli committitur, velut ignoranter committitur, cum ignoret peccati pondus perpendere; nescit enim illud expiari non posse, nisi per mortem Filii Dei: Contra vero fideles dicuntur ab Apostolo ad Hebraeos 10. voluntarie peccare, id est non ex ignorantia, sed post acceptam notitiam veritatis; & ideo non adeo de facili, sed cum aliquo rigore iudicii debuit iis concedi condonatio: Secundo, ut divina erga nos commiseratio, & merita Christi commendentur, dum iudicium divinum in hoc Sacramento in humanum quodammodo commutatur, gerente homine in illo vices Dei vindicis: Tertio, ut

plc-

plenior habeatur peccatorum expiatio, & facilius non solum inferni, sed purgatorii etiam poenae vitentur.

V. Deducitur secundo, quare non sit necesse ad remissionem peccatorum in hoc Sacramento, ut absolutio audiatur a poenitente, esto verbis sensibilibus ea conferri debeat; (ita ut Sacerdos mutus absolvere non possit, ut dicemus quæst. 7.) Accidere enim potest ut poenitens post inceptam confessionem sensibus destituatur; tunc autem vere absoluitur; sicut etiam si absolutio proferatur submissa voce, ita ut a poenitente distante non audiatur, aut si poenitens sit surdus. Et ratio est, quia Sacramentum hoc non est institutum ad modum contractuum, vel donationis, in quibus requiritur, ut donatio, vel contractus sciatur, audiatur, & acceptetur; Unde si creditor liberaliter donet, seu remittat debitum etiam verbis externis, ita tamen, ut debitor id ignoret, nec alius ejus nomine remissionem acceptet, talis remissio est nulla, & revocabilis ad libitum, perinde quasi esset mere interna: Et similiter in contractu matrimonii, si alter conjux consensum præstet, & statim dormiat, alter vero priori dormienti respondeat, consensum exprimendo, matrimonium non est validum. Cum autem Sacramentum poenitentiae institutum sit ad modum judicii, & in judicio non requiratur ad validitatem sententiae, ut quando profertur, intelligatur, & audiatur a Reo, maxime si sententia sit absolutoria; sed satis est, ut proferatur cum debita solemnitate, ut proinde si tempore sententiae absolutoriae Reus usum rationis amittat, validè sit absolutus; idcirco hoc etiam habetur in judicio Sacramentali, in quo etiam est sua solemnitas, dum poenitens gerit personam Rei accusatoris, & testis, Confessarius vero personam Judicis, & Notarii, qui fidem faciat de

Pars VI.

sententia prolata.

Deducitur tertio, Sacramentum hoc, ut rite exercentur, requirere potestatem non solum Ordinis, sed etiam jurisdictionis, ut definit Trident. cap. 7. Et ratio est, quia judicium exerceri non potest, nisi in subditum, erga quem jurisdictio habeatur vel ordinaria, vel delegata.

VI. Deducitur ultimo, duplicem veluti actum exerceri posse a Ministro hujus Sacramenti, videlicet remittere, & retinere peccata, seu solvere, & ligare. Prior actus est positivus, cum sit vera remissio, & absolutio per gratiae justificantis infusionem, quæ nomine Christi principaliter remittentis a Ministro, tamquam instrumento confertur poenitenti. Posterior actus aliquando est negativus, quatenus potest Sacerdos negare absolutionem, & sic retinere peccata, quod est ligare negative, seu non absolvere, ut explicat D. Th., & alii; sicut Deus dicitur obdurare, & excæcare negative, scilicet subtrahendo auxilia, & lumen supernum indebitum: Aliquando vero est positivus, quatenus potest Sacerdos obligare poenitentem ad satisfactionem Sacramentalem ut docet Trident. cap. 8. Præterea est pariter positivus, quatenus potest Sacerdos, si habeat jurisdictionem debitam, excommunicare, & aliis censuris ligare, & Sacramentorum susceptionem impedire.

VII. Quæritur ultimo, An, & quomodo Sacramentum poenitentiae differat a Sacramento Baptismi?

Respondeo, differre, ut definitum est a Trident. loc. citat. contra Lutheranos dicentes, Baptismum per sui memoriam fidem excitare, & per fidem peccata delere, juxta illud Christi Domini, *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Constat autem eorum discrimen, quia diversam habent materiam, & formam, & di-

B

ver-

versum ritum ; Siquidem Baptismus fit per modum regenerationis , Pœnitentia per modum iudicii , & reconciliationis : Habent etiam diversos fines , & effectus , quia ille institutus est ad tollendum originale , & actualia peccata , quæ cum illo reperiuntur ; hæc vero ad tollenda peccata actualia post Baptismum .

Dices : Baptismus sæpe a SS. Patribus appellatur baptismus pœnitentiæ : ergo ista duo confunduntur .

Respondeo , Baptismum sic appellari , quia adulti antequam ad Baptismum accedant , debent actus pœnitentiæ præmittere , ut dicitur Actor . 2. , non quia ista non sint Sacramenta diversa .

ARTICULUS III.

De Effectibus Sacramenti Pœnitentiæ .

I. Recensentur septem huius Sacramenti effectus .

II. Cur non possit in hoc Sacramento unum mortale sine alio remitti ; possint vero venialia remitti divisibiliter ?

III. Multis aliis viis venialia remitti possunt ; præsertim per Sacramentalia .

IV. Quænam pena in hoc Sacramento remittatur , remissa culpa ?

V. Num omnia merita præterita per remissionem culpa reviviscant ?

VI. Num etiam demerita vi Pœnitentiæ deleta per subsequens peccatum redeant .

PRÆCIPUUS Sacramenti Pœnitentiæ fructus est justificatio peccatoris , & reconciliatio ejusdem cum Deo offenso , ut loquitur Trident . cap . 3 . ; quam tamen confert Sacramentum pœnitentiæ ex opere operato , ad differentiam contritionis , quæ illam causat ex opere operantis . Est autem

justificatio ex Trident . sess . 6 . cap . 7 . *Non sola peccatorum remissio , sed & sanctificatio , & renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ , & donorum .* Unde inter effectus Sacramenti pœnitentiæ numerantur : Primo , remissio mortalium per infusionem gratiæ sanctificantis : Secundo , remissio etiam venialium : Tertio , commutatio pœnæ æternæ in temporalem : Quarto , reviviscentia præcedentium meritorum , seu gratiæ deperditæ restitutio : Quinto vivificare Sacramenta fide suscepta ; nam quando quis Sacramentum , verbi gratia , Matrimonii , vel Confirmationis , &c . suscepit fide , seu cum obice , tunc accedente Sacramento pœnitentiæ cum attritione , confertur una cum gratia sanctificante propria huius Sacramenti pariter gratia propria Sacramenti Matrimonii , seu Confirmationis : Sexto , pax , & tranquillitas animi , quæ ex Trident . cap . 3 . in percipientibus devote hoc Sacramentum consequi solet cum vehementi spiritus consolatione : Septimo , gratia Sacramentalis propria talis Sacramenti , quæ importat auxilium quoddam speciale divinæ assistentiæ , quo præservatur pœnitens a peccatis , & facilius in justitia perseverat , ut loquitur Trident . cap . 1 . Circa hæc autem

II. Quæritur primo , An possit in hoc Sacramento unum mortale sine alio remitti ?

Respondeo , neque in Sacramento , neque vi contritionis extra Sacramentum id fieri posse in præsentis providentiæ : esto id fieri posset de potentia Dei absoluta : Ratio est , quia peccatum mortale in præsentis ordinis remittitur per infusionem gratiæ , quæ est participatio divinæ naturæ , redditque hominem Dei filium adoptivum , amicum , & hæredem ; unde fit , ut sit impossibilis cum quolibet mortali , & consequenter impossi-